

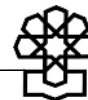
درباره لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور

۴۲. زنان و خانواده

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده	۱
۱	مقدمه	۱
۲	۱. مبانی قانونی	۲
۴	۲. مقایسه برنامه پنجم توسعه و لایحه بودجه سال ۱۳۹۰	۴
۵	۳. اعتبارات حوزه زنان و خانواده	۵
۱۱	جمع بندی	۱۱
۱۱	پیشنهادها	۱۱
۱۲	منابع و مأخذ	۱۲

درباره لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور ۴۲. زنان و خانواده

چکیده

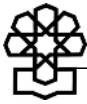
حوزه زنان و خانواده به علت فرابخشی بودن دربرگیرنده اعتباراتی در فصول مختلف است که اهداف فرادستی نظام را در این حوزه تحقق می‌بخشد. بررسی سرجمع اعتبارات دستگاه‌های اجرایی و سیاستگذار (مرکز امور زنان و خانواده و شورای فرهنگی اجتماعی زنان) این حوزه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ بیانگر افزایش نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸ است. این افزایش‌ها به ترتیب در برنامه‌های حمایت از خانواده و فرزندان (۲۶/۶۸ درصد)، خدمات مشاوره‌ای، تربیتی و فرهنگی جوانان و زنان (۲۶/۵۱ درصد) و کنترل جمعیت و تنظیم خانواده (۲/۰۲ درصد) است.

از سوی دیگر، برنامه‌های ارتقای توانمندی‌های زنان و تحکیم خانواده (۱۷/۹۶- درصد)، هزینه‌های مربوط به خانواده‌های شاهد و ایثارگر (۷/۰۹- درصد) و حمایت از تشکرها و مشارکتهای اجتماعی جوانان و زنان (۳/۲- درصد) کاهش یافته است.

علاوه بر این، لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ به عنوان بودجه سال پایه برای اجرای پنج‌ساله قانون برنامه پنجم توسعه است. با بررسی لایحه بودجه مشاهده می‌شود که اعتبارات حوزه زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ در راستای برنامه‌های قانون بودجه سال ۱۳۸۹ تهیه شده است. اما برخی از احکام برنامه پنجم در قالبی دیگر در ذیل عناوین آمده است.

مقدمه

زنان به عنوان نیمی از جامعه نه تنها موضوع و هدف توسعه و تعالی کشور هستند، بلکه خود از مهمترین عوامل پیشبرد اهداف جامعه به شمار می‌روند و توجه به حضور هماهنگ کیفی و مشارکت حقیقی زنان در خانواده و جامعه به عنوان جایگاه تعلیم و تربیت و تولید نیروی انسانی ضروری است. سیاست‌های کلان و برنامه‌های توسعه که برگرفته از اسناد فرادستی نظام می‌باشد مهمترین مرجع برای برنامه‌ریزی، سیاستگذاری و بودجه‌ریزی در حوزه زنان و خانواده است که اگر به دقت

و براساس مبانی ارزش‌های اسلامی ایرانی و اصول صحیح برنامه‌ریزی صورت گیرد می‌تواند زمینه پیشرفت و توسعه جامعه را به بهترین شکل فراهم کند.

به‌منظور تحقق سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ اعتباری برابر با ۱۰۱,۳۲۳ میلیارد ریال (سرجمع اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای) به مرکز امور زنان و خانواده ذیل نهاد ریاست‌جمهوری تعلق گرفته است که نسبت به سال قبل ۳/۱۱ درصد رشد داشته است و اعتباری (سرجمع اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای) برابر با ۹,۵۸۴ میلیارد ریال به شورای فرهنگی اجتماعی زنان ذیل شورای عالی انقلاب فرهنگی تعلق گرفته است که نسبت به سال قبل ۴/۲۸ درصد رشد یافته است. ضمناً اعتباری برابر با ۲۰,۰۰۰ میلیارد ریال از محل کمک‌های بلاعوض موضوع جزء «۴» ردیف ۵۴۰۰۰۰ (کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی) به سازمان‌های مردم‌نهاد و تشکلهای زنان اختصاص یافته است. در مجموع در برنامه‌های اصلی زنان و خانواده مرکز امور زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ نسبت به سال گذشته تغییر شکلی صورت نگرفته است.

در این گزارش، ابتدا مبانی قانونی در حوزه زنان و خانواده بیان می‌شود. در ادامه اعتبارات دستگاه‌های سیاستگذار و اجرایی و برنامه‌هایی که در این حوزه اعتبار دریافت می‌کنند مورد بررسی قرار می‌گیرد و در انتها مقایسه‌ای بین لایحه بودجه و قانون برنامه پنجم جهت بررسی همسویی اعتبارات و سیاست‌های توسعه‌ای برنامه پنجم صورت می‌گیرد.

۱. مبانی قانونی

۱-۱. زنان و خانواده در قانون اساسی

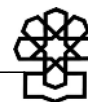
در اصول سوم، دهم، بیستم، بیست‌ویکم، سی‌ویکم و چهل‌وسوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران بر زنان و خانواده تأکید و توجه شده است.

۱-۲. زنان و خانواده در قانون برنامه پنجم توسعه

در قانون برنامه پنجم توسعه به مثابه یک برنامه راهبردی موضوع زنان و خانواده، مورد توجه دولت قرار گرفته و احکامی صادر شده است که اهم آنها عبارتند از:

– ماده (۱۵) بند «ب» – تأمین آموزش‌های مورد نیاز متناسب با نقش دختران و پسران.

– ماده (۳۸) بند «د» – تأمین صد درصد (۱۰۰٪) حق بیمه اقشار نیازمند از بودجه عمومی دولت.

ماده (۳۹)

توانمندسازی افراد و گروه‌های نیازمند به‌ویژه زنان سرپرست خانوار و معلولان نیازمند با تأکید بر برنامه‌های اجتماع‌محور و خانواده.

ماده (۴۲)

دولت مجاز است خانواده‌هایی را که سرپرست آنها تحت پوشش هیچ‌گونه بیمه‌ای نیست، تحت پوشش مقررات عام تأمین اجتماعی قرار دهد.

ماده (۴۳)

تأسیس مراکز و ارائه هرگونه خدمات مشاوره‌ای روان‌شناختی - اجتماعی متناسب با فرهنگ اسلامی - ایرانی و با تأکید بر تسهیل ازدواج جوانان و تحکیم بنیان خانواده.

ماده (۱۹۶) بند «د» - استفاده از نخبگان بسیجی برای مشاوره و تولید فکر، توسعه فرهنگ عفاف و حجاب.

بند «ط» - پشتیبانی از رده‌های مقاومت بسیج جامعه زنان به‌ویژه در فعالیت‌های مربوط به توسعه فرهنگ عفاف و حجاب و تحکیم بنیان خانواده.

ماده (۲۰۹) بند «ب» - اقدامات لازم دستگاه‌ها برای اجرای طرح جامع فرهنگ عفاف و حجاب و متناسب‌سازی محیط خدمتی با اقتضائات جامعه اسلامی.

ماده (۲۲۷)

تهیه و تدوین «سند ملی امنیت بانوان و کودکان در روابط اجتماعی» با مشارکت و برنامه‌ریزی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، قوه قضائیه، سازمان بهزیستی کشور، شهرداری، وزارت کشور، شورای عالی استان‌ها، مرکز امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و کار و امور اجتماعی توسط دولت در طول سال‌های برنامه.

ماده (۲۳۰)

تدوین و تصویب «برنامه جامع توسعه امور زنان و خانواده» مشتمل بر محورهای تحکیم بنیان خانواده، بازنگری قوانین و مقررات مربوطه، پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، توسعه و ساماندهی

امور اقتصادی - معیشتی با اولویت ساماندهی مشاغل خانگی برای زنان سرپرست خانوار و زنان بدسرپرست، تأمین اجتماعی، اوقات فراغت، پژوهش، گسترش فرهنگ عفاف و حجاب، ارتقای سلامت، توسعه توانایی‌های سازمان‌های مردم‌نهاد، ارتقای توانمندی‌های زنان مدیر و نخبه، توسعه تعاملات بین‌المللی، تعمیق باورهای دینی و اصلاح ساختار اداری تشکیلاتی زنان و خانواده با همکاری سازمان‌ها و دستگاه‌های ذیربط از جمله مرکز امور زنان و خانواده با هدف تقویت نهاد خانواده و جایگاه زنان در عرصه‌های اجتماعی و استیفای حقوق شرعی و قانونی بانوان در همه زمینه‌ها.

با بررسی مواد برنامه پنجم مشاهده می‌شود که ماده (۲۳۰) به‌عنوان اصلی‌ترین ماده این برنامه در حوزه زنان و خانواده است که مشتمل بر محورهای تحکیم بنیان خانواده، بازنگری قوانین و... است پس می‌توان گفت که این ماده به نوعی در برگیرنده تمام مواد قبلی قانون برنامه پنجم در مورد زنان و خانواده است.

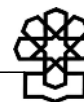
۲. مقایسه برنامه پنجم توسعه و لایحه بودجه سال ۱۳۹۰

برای تحقق برنامه‌های راهبردی اصولاً این برنامه‌ها به‌صورت برنامه و فعالیت‌های مشخص برنامه سنواتی مدون شده و سپس در مراجع ذیصلاح با توجه به اهمیت و نیز میزان اعتبارات مورد نیاز هریک از آنها نسبت به تخصیص بودجه سالیانه برای هر برنامه یا فعالیت اقدام می‌گردد. بنابراین با مطالعه بودجه سنواتی می‌توان میزان توجه دولتمردان به اجرای هر برنامه یا فعالیت را محک زد. پس لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ به عنوان بودجه سال پایه برای اجرای پنج‌ساله قانون برنامه پنجم توسعه کشور است. با بررسی لایحه بودجه مشاهده می‌شود که:

۱. اعتبار طراحی نظام سطح‌بندی به‌منظور توانمندسازی افراد و گروه‌های نیازمند به‌ویژه زنان سرپرست خانوار و معلولان نیازمند تا پایان سال اول (بند «الف» ماده (۳۹) برنامه پنجم) با برنامه توانمندسازی اجتماعی (۳۰۴۹۵) فصل رفاه و تأمین اجتماعی و برنامه ارتقای توانمندی‌های زنان و تحکیم بنیان خانواده فصل فرهنگ و هنر و... همخوانی دارد.

۲. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ برنامه‌ای تحت عنوان حجاب و عفاف (بند «د» و «ط» ماده (۱۹۶) و بند «ب» ماده (۲۰۹) برنامه پنجم) وجود ندارد، ولی امکان گنجاندن این برنامه با برنامه‌های ذیل فصل فرهنگ، هنر و... است.

۳. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ برنامه‌ای برای «سند ملی امنیت بانوان و کودکان در روابط اجتماعی» (ماده (۲۲۷) برنامه پنجم) وجود ندارد ولو امکان گنجاندن این سند با برخی برنامه‌های ذیل فصل رفاه و تأمین اجتماعی وجود دارد.

۴. در برنامه پنجم «برنامه جامع توسعه امور زنان و خانواده» (ماده ۲۳۰)) مشتمل بر محورهای مختلفی در حوزه زنان و خانواده آمده است که امکان گنجانیدن این برنامه در «برنامه ارتقای توانمندی‌های زنان و خانواده» (لایحه بودجه سال ۱۳۹۰) وجود دارد هرچند که این برنامه محورهای کمتری را دربرمی‌گیرد، در نتیجه با بررسی لایحه بودجه مشاهده می‌شود که اعتبارات حوزه زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ در راستای برنامه‌های قانون بودجه سال ۱۳۸۹ تهیه شده است، اما برخی از احکام برنامه پنجم در قالبی دیگر و در ذیل عناوین آمده است.

۳. اعتبارات حوزه زنان و خانواده

بودجه اختصاص یافته به موضوع زنان و خانواده تنها در دستگاه متولی آن یعنی مرکز امور زنان و خانواده ذیل نهاد ریاست جمهوری متمرکز نیست - لکن این دستگاه برخی اعتبارات مربوط به برنامه‌های خاص این حوزه را مدیریت و توزیع می‌نماید - و به‌علت فرابخشی بودن این حوزه بخشی از بودجه و اعتبارات مربوط به **زنان و خانواده** از طریق وزارت رفاه و تأمین اجتماعی، کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان بهزیستی، سازمان ملی جوانان، شورای عالی انقلاب فرهنگی و سازمان مرکزی روستایی ایران^۱ هزینه می‌شود.

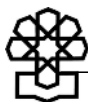
با بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۰، اعتبارات دستگاه‌های سیاستگذار و اجرایی مختص زنان و خانواده نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۹ دارای رشد بوده است. میزان رشد اعتبارات این دو دستگاه در جدول ۱ به تفکیک آورده شده است:

جدول ۱. اعتبارات سرجمع دستگاه‌های اجرایی و سیاستگذار خاص در حوزه زنان و خانواده

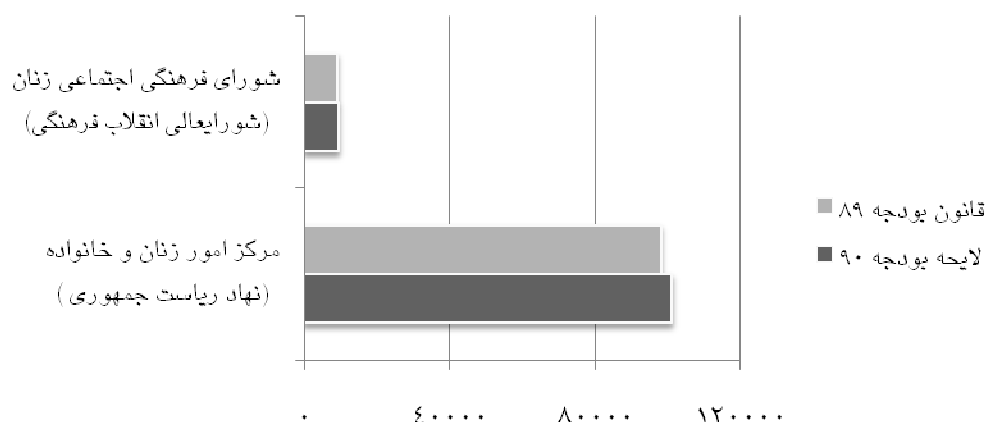
(ارقام به میلیون ریال)

کد دستگاه	عنوان	قانون بودجه سال ۱۳۸۹	لایحه بودجه سال ۱۳۹۰	درصد رشد لایحه سال ۱۳۹۰ نسبت به قانون سال ۱۳۸۹
۱۰۱۰۰۰	نهاد ریاست جمهوری - مرکز امور زنان و خانواده	۹۸,۲۶۰	۱۰۱,۳۲۳	۳/۱۱
۱۱۳۶۰۰	شورای عالی انقلاب فرهنگی - شورای فرهنگی اجتماعی زنان	۹,۱۹۰	۹,۵۸۴	۴/۲۸

۱. البته بودجه آموزش زنان روستایی صرف برنامه آموزش غیررسمی فنی و حرفه‌ای با کد برنامه ۳۰۱۱۱ در این سازمان می‌شود.

نمودار ۱. مقایسه اعتبارات دستگاه‌های اجرایی و سیاستگذار در حوزه زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ و قانون بودجه سال ۱۳۸۹

۳-۱. اعتبارات مرکز امور زنان و خانواده

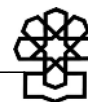
مرکز امور زنان و خانواده به‌عنوان اصلی‌ترین نهاد در حوزه زنان و خانواده موظف به نظارت بر فعالیت‌های صورت گرفته در همه دستگاه‌های اجرایی و ارائه گزارش نهایی و راه‌حل‌های پیشنهادی برای رفع مشکلات و نیازمندی‌ها در حوزه زنان و خانواده به ریاست محترم جمهور است. این مرکز در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ مانند سال‌های گذشته ذیل نهاد ریاست جمهوری آمده است. در لایحه بودجه ۱۳۹۰، ۱۰۱۳۲۳ میلیارد ریال به مرکز امور زنان و خانواده تخصیص یافته که در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۸۸ حدود ۳/۱۱ درصد افزایش را نشان می‌دهد (جدول ۲).

جدول ۲. مقایسه اعتبارات مرکز امور زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ با قانون بودجه سال ۱۳۸۹

(ارقام به میلیون ریال)

کد دستگاه	عنوان	هزینه عمومی		هزینه اختصاصی		جمع		تملك دارایی‌های سرمایه‌ای		جمع	
		سال ۱۳۸۹	سال ۱۳۹۰	سال ۱۳۸۹	سال ۱۳۹۰	سال ۱۳۸۹	سال ۱۳۹۰	سال ۱۳۸۹	سال ۱۳۹۰	سال ۱۳۸۹	سال ۱۳۹۰
۱۰۱۰۰۰	نهاد ریاست جمهوری - مرکز امور زنان و خانواده	۹۸,۰۰۰	۱۰۱,۰۲۷	۰	۰	۹۸,۰۰۰	۱۰۱,۰۲۷	۲۶۰	۲۸۶	۳/۰۹	۳/۱۱

* ۱۰ درصد رشد تملك دارایی‌های سرمایه‌ای مرکز با شماره طبقه‌بندی ۳۰۲۷۴۰۰۵ مربوط به تعمیر و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات است، پیوست ۱، ص ۵۱.

اعتبارات مرکز امور زنان و خانواده دارای رشدی ۳/۱۱ درصدی نسبت به سال گذشته (قانون بودجه ۱۳۸۹) است. بیشترین رشد در برنامه‌های این مرکز مربوط به «برنامه خدمات مشاوره‌ای تربیتی و فرهنگی جوانان و زنان (۳۰۲۶۱)» است البته این برنامه ذیل برنامه‌های شورای عالی انقلاب فرهنگی با سرجمع اعتبار ۹,۲۶۵ میلیارد ریال نیز لحاظ شده است. کمترین رشد مربوط به «برنامه ارتقای توانمندی‌های زنان و تحکیم خانواده (۳۰۲۱۷)» است که درصد رشد آن نسبت به سال گذشته رقم ۱۷/۹۶- بوده است. مرکز امور زنان و خانواده تنها مرکزی است که دریافت‌کننده اعتبار این برنامه است (جدول ۳).

جدول ۳. مقایسه اعتبارات تخصیص یافته به برنامه‌های مرکز امور زنان و خانواده

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ با قانون بودجه سال ۱۳۸۹ (ارقام به میلیون ریال)

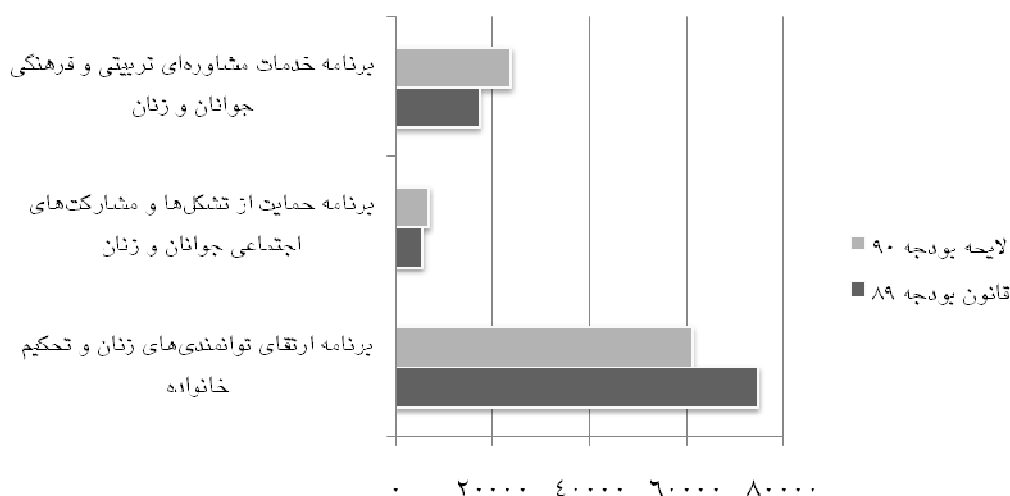
کد	عنوان	قانون بودجه سال ۱۳۸۹	لایحه بودجه سال ۱۳۹۰	نسبت لایحه سال ۱۳۹۰ به قانون سال ۱۳۸۸
۳۰۲۱۷	برنامه ارتقای توانمندی‌های زنان و تحکیم خانواده	۷۵,۰۰۰	۶۱,۵۲۸	-۱۷/۹۶
*۳۰۲۵۲	برنامه حمایت از تشکل‌ها و مشارکت‌های اجتماعی جوانان و زنان	۵,۶۰۰	۶,۹۰۲	۲۳/۲۵
**۳۰۲۶۱	برنامه خدمات مشاوره‌ای تربیتی و فرهنگی جوانان و زنان	۱۷,۳۹۴	۲۴,۰۰۰	۳۷/۹۷

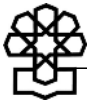
* بودجه این برنامه به مرکز امور زنان و خانواده ریاست جمهوری و سازمان ملی جوانان اختصاص می‌یابد.

** بودجه این برنامه به مرکز امور زنان و خانواده ریاست جمهوری و شورای عالی انقلاب فرهنگی اختصاص می‌یابد.

نمودار ۲. مقایسه اعتبارات تخصیص یافته به برنامه‌های مرکز امور و خانواده در

لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ و قانون بودجه سال ۱۳۸۹

۲-۳. اعتبارات شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده^۱

به منظور سیاستگذاری و برنامه‌ریزی در امور فرهنگی و اجتماعی زنان و خانواده و ایجاد هماهنگی‌های لازم در این زمینه شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده تشکیل گردیده است. این شورا در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ مانند سال گذشته ذیل شورای عالی انقلاب فرهنگی آمده است و نسبت به سال گذشته ۴/۲۸ درصد رشد داشته است، اما برنامه‌های ذیل شورای فرهنگی اجتماعی زنان در قانون بودجه سال ۱۳۸۹ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ مشخص نیست، زیرا شورا خود زیرمجموعه دستگاهی است، البته باید خاطر نشان کرد که یکی از برنامه‌های شورای عالی انقلاب فرهنگی «برنامه خدمات مشاوره‌ای، تربیتی و فرهنگی جوانان و زنان (۳۰۲۶۱)» است که اعتبار اختصاص یافته به این برنامه در شورای عالی انقلاب فرهنگی با اعتبار شورای فرهنگی اجتماعی زنان همخوانی دارد (جدول ۴).

جدول ۴. مقایسه سرجمع اعتبارات شورای فرهنگی اجتماعی زنان در لایحه

بودجه سال ۱۳۹۰ با قانون بودجه سال ۱۳۸۹ (ارقام به میلیون ریال)

کد دستگاه	عنوان	هزینه عمومی			هزینه اختصاصی			جمع			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای			جمع		
		سال ۱۳۸۹	سال ۱۳۹۰	رشد	سال ۱۳۸۹	سال ۱۳۹۰	رشد	سال ۱۳۸۹	سال ۱۳۹۰	رشد	سال ۱۳۸۹	سال ۱۳۹۰	رشد	سال ۱۳۸۹	سال ۱۳۹۰	رشد
	شورای عالی انقلاب فرهنگی - شورای فرهنگی اجتماعی زنان	۸,۵۰۰	۸,۸۶۵	۴/۲۹	۰	۴۰۰	۰	۴۰۰	۴۰۰	۴/۱	۲۹۰	۳۱۹	*۱۰	۹,۵۸۴	۹,۱۹۰	۴/۲۸

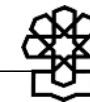
* ۱۰ درصد رشد تملك دارایی‌های سرمایه‌ای شورا با شماره طبقه‌بندی (۳۰۲۷۴۰۰۶) مربوط به تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات است، پیوست ۱، ص ۵۱۰.

همان‌طور که جدول ۴ نشان می‌دهد، اعتبار شورا ۴/۲۸ درصد نسبت به سال گذشته (قانون بودجه ۱۳۸۹) افزایش داشته است.

۳-۳. برنامه‌های مربوط به زنان و خانواده

اعتبار اختصاص یافته به برنامه‌های حوزه زنان و خانواده به‌علت فرابخشی بودن این حوزه تنها در دو دستگاه متولی آن مرکز امور زنان و خانواده و شورای فرهنگی اجتماعی زنان هزینه نمی‌شود. بنابراین در جدول ۵ سعی بر احصای تمام برنامه‌هایی را داریم که با عنوان زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ و قانون بودجه سال ۱۳۸۹ آمده است (جدول ۵).

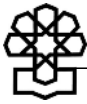
۱. در جلسه ۶۷۷ مورخ ۱۳۸۹/۹/۱۶ شورای فرهنگی اجتماعی زنان به شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده تغییر نام یافت.

جدول ۵. برنامه‌های مربوط به زنان و خانواده در تمام فصول

(ارقام به میلیون ریال)

کد برنامه	عنوان برنامه	هزینه عمومی		درصد رشد	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای		درصد رشد	هزینه‌های اختصاصی		درصد رشد	جمع	
		قانون سال ۱۳۸۹	لایحه سال ۱۳۹۰		قانون سال ۱۳۸۹	لایحه سال ۱۳۹۰		قانون سال ۱۳۸۹	لایحه سال ۱۳۹۰			
۳۰۲۱۷	ارتقای توانمندی‌های زنان و تحکیم خانواده	۷۵,۰۰۰	۶۱,۵۲۸	-۱۷/۹۶	۷۵,۰۰۰	۶۱,۵۲۸
۳۰۲۵۲	حمایت از تشکل‌ها و مشارکت اجتماعی جوانان و زنان	۳۰,۹۰۰	۲۹,۹۰۲	-۳/۲	۳۰,۹۰۰	۲۹,۹۰۲
۳۰۲۶۱	خدمات مشاوره‌ای، تربیتی و فرهنگی جوانان و زنان	۲۵,۸۹۴	۳۲,۸۶۵	۲۶/۹۲	.	.	.	۴۰۰	۴۰۰	.	۲۶,۲۹۴	۳۲,۲۶۵
۳۰۳۰۶	کنترل جمعیت و تنظیم خانواده	۱۹۰,۰۰۰	۱۹۳,۸۴۶	۲/۰۲	۱۹۰,۰۰۰	۱۹۳,۸۴۶
۳۰۴۰۱	حمایت از خانواده و فرزندان	۶۰,۰۰۰	۱۰۲,۳۴۰	۷۰/۵۶	.	۱۲۶,۳۹۱	۱۳۳,۷۹۰	.	.	۵/۸۵	۱۸۶,۳۹۱	۲۳۶,۱۳۰
۳۰۴۸۰	هزینه‌های مربوط به خانواده‌های شاهد و ایثارگر	۲۷۰,۷۹۳	۲۵۴,۲۹۲	-۶/۰۹	.	.	.	۲,۰۸۱	۵,۱۴۶	.	۲۷۵,۹۳۹	۲۵۶,۳۷۳

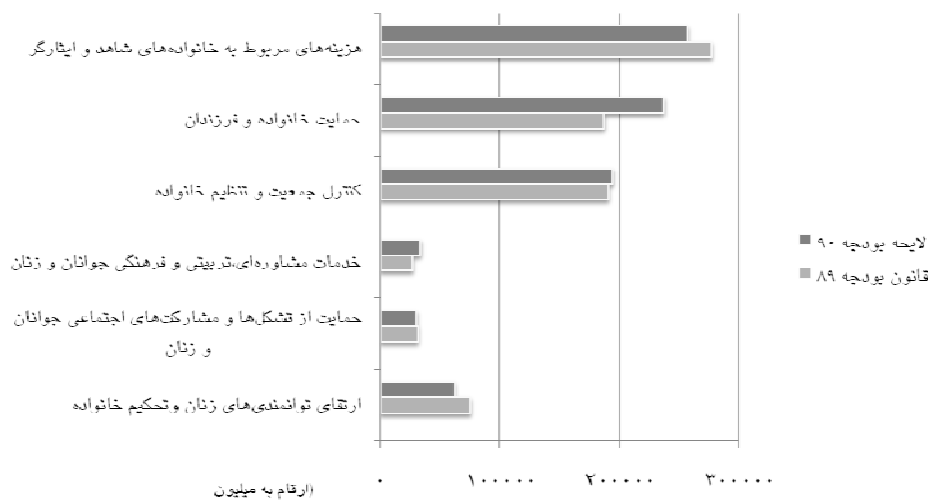

همان‌طور که جدول ۵ نشان می‌دهد از ۶ برنامه‌ای که با عنوان زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ لحاظ شده است، ۳ برنامه با کاهش اعتبار و ۳ برنامه با افزایش اعتبار روبرو است. اعتبار «برنامه ارتقای توانمندی‌های زنان و تحکیم خانواده» ۱۷/۹۶- درصد نسبت به سال گذشته کاهش داشته است. متولی اجرای این برنامه مرکز امور زنان و خانواده ریاست‌جمهوری است. اعتبار «برنامه حمایت از تشکلهای و مشارکت اجتماعی جوانان و زنان» ۳/۲- درصد نسبت به سال گذشته کاهش یافته است. متولی اجرای این برنامه، مرکز امور زنان و خانواده ریاست‌جمهوری و سازمان ملی جوانان هستند. این درحالی است که بودجه این برنامه در مرکز امور زنان و خانواده ۲۳/۲۵ درصد افزایش داشته است. اعتبار «برنامه خدمات مشاوره‌ای، تربیتی و فرهنگی جوانان و زنان» ۲۶/۵۱ درصد نسبت به سال گذشته افزایش یافته است. مرکز امور زنان و خانواده ریاست‌جمهوری و شورای عالی انقلاب فرهنگی از این برنامه کسب اعتبار می‌نمایند.

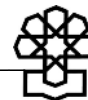
«برنامه کنترل جمعیت و خانواده» از برنامه‌های فصل بهداشت و سلامت است که اعتبار آن نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۹، ۲/۰۲ درصد افزایش داشته است.^۱ «برنامه حمایت از خانواده و فرزندان» که از برنامه‌های فصل رفاه و تأمین اجتماعی است اعتبار آن نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۹، ۲۶/۶۸ درصد افزایش یافته است. «برنامه هزینه‌های مربوط به خانواده‌های شاهد و ایثارگر» که از برنامه‌های فصل رفاه و تأمین اجتماعی است، اعتبار آن نسبت به قانون سال گذشته ۷/۰۹- درصد کاهش داشته است.

نمودار ۳. مقایسه اعتبار برنامه‌های زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ نسبت

به قانون بودجه سال ۱۳۸۹

۱. در مقابل این برنامه، واگذاری سهام برای برنامه تأمین آتیه (در ماده واحده) به اعتبار ۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ میلیارد ریال را نیز داریم که این دو اعتبار در تناقض با یکدیگر قرار دارند.

در این نمودار سعی شده است تا با آوردن اعتبارات برنامه‌های حوزه زنان و خانواده مقایسه بهتری از اعتبار هر برنامه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ و قانون بودجه سال ۱۳۸۹ صورت گیرد و نیز اعتبار هر برنامه نسبت به سایر برنامه‌ها سنجیده شود.

جمع‌بندی

۱. سرجمع اعتبارات دستگاه‌های سیاستگذار و اجرایی حوزه زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۹ افزایش داشته است (مرکز امور زنان و خانواده ۳ درصد و شورای فرهنگی اجتماعی زنان ۴ درصد).

۲. اعتبارات برخی برنامه‌های مختص زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۹ افزایش یافته است و در مقابل اعتبارات برخی برنامه‌ها کاهش داشته است. به طوری که:

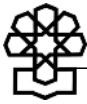
- اعتبارات برنامه‌های ارتقای توانمندی‌های زنان و تحکیم خانواده (۱۷/۹۶- درصد) و حمایت از تشکلهای و مشارکت اجتماعی جوانان و زنان (۲/۲- درصد) و هزینه‌های مربوط به خانواده‌های شاهد و ایثارگر (۷/۰۹- درصد) کاهش داشته است.

- اعتبارات برنامه‌ها و خدمات مشاوره‌ای، تربیتی و فرهنگی جوانان و زنان (۲۶/۵۱ درصد) و کنترل جمعیت و تنظیم خانواده (۲/۰۲ درصد) و حمایت از خانواده و فرزندان (۲۶/۶۸ درصد) افزایش یافته است.

پیشنهادها

۱. با توجه به ماده (۲۳۰) قانون برنامه پنجم توسعه که مرکز امور زنان و خانواده را موظف به تدوین و تصویب «برنامه جامع توسعه امور زنان و خانواده» کرده است و در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ نیز برای تحقق برنامه فوق بودجه‌ای لحاظ نشده است، پیشنهاد می‌شود «برنامه جامع توسعه امور زنان و خانواده» جایگزین «برنامه ارتقای توانمندی‌های زنان و تحکیم خانواده» شود.

۲. نظر به اینکه تهیه و تصویب «برنامه جامع توسعه امور زنان و خانواده» که براساس ماده (۲۳۰) قانون برنامه پنجم توسعه از وظایف مرکز امور زنان و خانواده است و مشتمل بر محورهای مختلف در حوزه زنان و خانواده است، لذا تمرکز اعتبار مباحث زنان و خانواده در یک دستگاه به دلیل ارتباط کاری و نظارت بر هزینه‌کرد اعتبار در این موضوعات ضروری است و پیشنهاد می‌شود در صورت جایگزینی «برنامه جامع توسعه امور زنان و خانواده» به جای «برنامه ارتقای

توانمندی‌های زنان و تحکیم خانواده» در برنامه‌های مرکز امور زنان و خانواده بودجه اختصاصی محورهای مختلف برنامه مذکور به مرکز امور زنان برای انجام فعالیت‌های محورهای برنامه جامع انتقال یابد.

۳. با توجه به اینکه در دو برنامه مرکز امور زنان تحت عنوان «برنامه حمایت از تشکل‌ها و مشارکت اجتماعی زنان و خانواده» و «برنامه خدمات مشاوره‌ای تربیتی و فرهنگی جوانان و زنان» علاوه بر جامعه زنان که موضوع اصلی فعالیت زنان است جوانان نیز در قالب این دو برنامه دیده شده‌اند درحالی که رسیدگی به وظایف جوانان در شرح وظایف وزارتخانه جوانان و تربیت‌بدنی است، لذا پیشنهاد می‌شود حوزه جوانان تفکیک و جزء برنامه‌های جوانان پیش‌بینی گردد یا برنامه‌های مذکور به دختران و زنان و خانواده اختصاص داده شود تا دقیقاً با شرح وظایف مرکز امور زنان و خانواده همخوانی داشته باشد. (تخصیص منابع، متناسب با مسئولیت‌های دستگاه باشد).

۴. با توجه به اینکه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ از محل کمک‌های بلاعوض موضوع جزء «۴» ردیف ۵۴،۰۰۰ (کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی) ۲۰،۰۰۰ میلیارد ریال در بودجه برای سازمان‌های مردم‌نهاد و تشکل‌های زنان اختصاص یافته و از طرفی یکی از برنامه‌های مرکز امور زنان و خانواده تحت عنوان برنامه «حمایت از تشکل‌ها و مشارکت اجتماعی جوانان و زنان» است که به نظر می‌رسد تمرکز بودجه در قالب یک برنامه در راستای نظارت دقیق و جلوگیری از برخورد سیلقه‌ای در ارائه کمک مالی به این تشکل‌ها ضروری است. لذا پیشنهاد می‌گردد کل اعتبار تشکل‌های زنان در برنامه مرکز امور زنان و خانواده متمرکز شود.

۵. با توجه به ضرورت تحقق نقشه جامع علمی کشور و تدوین برنامه‌های اجرایی آن و نیز لحاظ مسائل زنان و خانواده در نقشه مهندسی فرهنگی کشور و برنامه اصولی تحول نظام آموزشی با محوریت خانواده به منظور تحقق مفاد ماده (۲۳۰) برنامه‌های عمل و بودجه لازم تخصیص داده شود.

منابع و مأخذ

۱. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
۲. سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران.
۳. قانون برنامه پنجم توسعه.
۴. قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور.
۵. لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور.

شماره مسلسل: ۱۰۷۱۸

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: درباره لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور ۴۲. زنان و خانواده

نام دفتر: مطالعات فرهنگی (گروه زنان و خانواده)

تهیه و تدوین: اکرم باجلان

ناظر علمی: کبری خزعلی

متقاضی: کمیسیون فرهنگی

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۸۹/۱۲/۱۲